HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בשוגג שלא ידע שהן מעות מעשר שני יחזרו דמים למקומם כופין המוכר להחזיר הדמים למקח טעות הוא שאילו ידע שהן מעות מעשר לא היה לוקחה בטריחא ליה מילתא להוליכה לירושלים ובמעות הוה ניחא ליה למטווינהו: **במקום.** בירושלים דכתיב (דברים יב) אל המקום אשר יבחר וגו': **גד"ת.**

ממזיד קתני: **נפש שלמים.** שכן דרך בהמות שנקנות בכסף מעשר ליקרב שלמים כדילפינן לה בזבחות (דף פב.) **אם** אם **ואכלת** אם[1] **ובמעשר** כתיב **ואכלת** אם:[2] **לאוזן.** שלקחה לאוכלה מוך למקום: **בין שוגג.** לאו למתכוין להוליך קתי דל"ך לאו בשוגג הוא והאי מתכוין לקתני ממזיד קתי והכי קתמר אבל לקחה לשם מולין דמזיד דילים מתכוין להוליך מעשר לחולין הוא בין שוגג בין מזיד יחזרו למים למקומם שוגג משום דמקח טעות הוא ומזיד לקנסי' ליה למוכר כדאמר לקמן[3] דלאו עכברא גנב אלא מורע גנב: **ממזיד קידש.** דכיון דליכא טעות משום קנסא לא אמרי דגבן לגבעזו: **אמר ר' אלעזר.** מתניתין ליכא למיקנסיה כלל דאמר יודעת כו' ולא נתכוונה להוליכו לחולין אבל אבל ועבר על לפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט) דיודע שהלוקח מתכוין לאוכלה בעירו: **והרי בהמה טמאה דאדם יודע בו'.** לפיכך כי אקיל להו למעות מדעתא לאסוקינהו לירושלים אקיל להו ותני יהבי כנגד הלוקח יקח מעות משלו ויאמר כל מקום שהמעות ביד מוכר יהו מחוללות על חלו ויעלם ויאכלם בירושלים: **אלא מפני שהשה חבירה עסקינן דידעה.** שאין מעשר שני מתחלל ע"י קידושי ועולה ואוכלתן אבל סתם מוכר לא ידע שאין מעשר מתחלל על בהמה טמאה: **כי הסם.** כלאמרן גבי לוקח בהמה טהורה מזיד[4]:

כשברח

ואם לקח **בשוגג יחזרו דמים למקומם.** פי' בקונטר' לכופין המוכר להחזיר מדמים למקח טעות הוא שאילו ידע שהן מעות מעשר לא היה לוקחה בטריחא ליה מילתא להוליכה לירושלים ובמעות הוה ניחא ליה למטווינהו וא"ת מה קנס הוא למוכר כהך דלדכה ריוח הוא לו שיפטר לעלות לירושלים כי המעות של מעשר שני אין בידו כיון דלמרינן יחזרו למקומם וי"ל דודאי קנס הוא לו מה שאנו מומרים יחזרו דמים למקומם דבלאו הכי יודע הוא שאין המקח יכולים לפוטרו מלהעלות מעות הירושלים שהיינו מצריכים הלוקח לחלל קדושת מעות המעשר שניד המוכר מאחר שהמוכר לפנינו והיה הלוקח מעלן לירושלים והיינו לפריך ליקנסיה ללוקח שיחלל כנגדן בירושלים ויחלל עליהם קדושת מעות המעשר שניד המוכר:

ואם לקח בשוגג יחזרו דמים למקומם במזיד תעלה ותאכל במקום אמר רבי יהודה במה דברים אמורים במתכוין ולקח תחילה לשם שלמים אבל במתכוין להוציא מעות מעשר שני לחולין בין שוגג בין מזיד יחזרו דמים למקומם והאנן תנן[ו] רבי יהודה אומר במזיד קידש[ז] אמר רבי אלעזר אשה יודעת שאין מעות מעשר שני מתחללין על ידה ועולה ואוכלתו בירושלים מתקיף לה ר' ירמיה והרי בהמה טמאה עבדים וקרקעות דאדם יודע שאין מעות מעשר שני מתחללין עליהן[ח] ותנן[ט] אין לוקחים בהמה טמאה עבדים וקרקעות במעות מעשר שני[י] אפי' בירושלים ואם לקח יאכל בנגדן[כ] אלא הכא באשה חבירה עסקינן דידעה אמר מר אם לקח יאכל בנגדן [א] ואמאי יחזרו דמיו למקומם כי התם[ב] אמר שמואל

כשברח

במזיד תעלה ותאכל במקום.

וקשה כמאן דמתיך הך גרייתא לי כרבנן הא לתני[ג] לין מתחללין לפי' דיעבד ולי כר' מאיר לכתחילה מחללין דהכי איתא בתוספתא דמסכת שביעית (פ"ו) דקתני אחד שביעית ואחד מעשר שני מחללין על זיז ועוף ועל הבהמה בעלת מום והא דקתני לעיל מתחללין במלתיה דר"מ דמשמע דיעבד משום רבותא דרבנן נקטה לאשמועינן דלפי' דיעבד לין מתחללין ואומר ר"י דלתיתי כרבנן ולכך מתחלל הכא על בהמה דמיירי בתמימה דחזיא לשלמים ויבית לאוכלה בעזרה ואכלה בעזרה שלמיס[א] והתם מיירי בבעלת מום דלא חזיא לשלמים ולכך לין מתחלל בדיעבד גזירה שמא יגדל עדרים עדרים והכי נמי איתא בתוספתא דמעשר שני[ד] הכי גרייתא דקתני במילתיה דרבי יהודה אם היתה בעלת מום או שהיו פירותיו טמאין אין בשוגג אין במזיד יחזרו דמים למקומם ומפטיה להגזול קמא (ב"ק דף נ:) דקתמר זכין בהמה וממטו לה התם שמא מתיך כר' מאיר דאמר מותר לחלל

כשברח

לכתחילה אי נמי כרבנן ופליגי לכתחילה ומשום תקנת מעות בעל שחיים יוצאים להדיא בירושלים[ה]: **אבל במתכוין להוציא מעות מעשר שני לחולין.** פי' בקונטרס שלקחה לאוכלה חוץ לירושלים אין בשוגג ואו מתכוין להוליך לחולין קתי דאם כן ואו בשוגג הוא והאי מתכוין דקתני ממזיד קתי וה"ק אבל לקחה לשם חולין דמזיד דילים מכוין להוליך מעשר לחולין הוא אין בשוגג אין מזיד יחזרו דמים למקומם שוגג משום דמקח טעות הוא ומזיד דקנסינן ליה למוכר כדאמרינן לקמן ואו עכברא גנב אלא מורע גנב ופריך והאנן תנן ר' יהודה אומר במזיד קידש כיון דטעות ליכא למיקנסיה כלל דאמר יודעת כו' ולא נתכוונה להוליכו לחולין הוא שאילו ידע שהן מעות מעשר שני לחולין כלומר שהמוכר עם המוכר שלא תמול קדושת המעות על בהמה אלא אומרת שתוליכו לירושלים לכך פר"י אבל במתכוין להוליך מעות מעשר שני לחולין כלומר שהמוכר עם המוכר שלא תמול קדושת המעות על בהמה אלא אומרת שתוליכו לירושלים לכך פר"י אבל במתכוין להוליך מעות מעשר שני לחולין שהקדושה לא תחול על בהמתו יחזרו דמים למקומם דמייתינן שמא יאכלם המוכר חוץ לירושלים